

Тачно је. Ако је ико, или, радије, ако су многи били у дилеми да ли ће Србија у дилеми између „Косова“ и „Европе“ изабрати Косово, „будимпештанска изјава“ министра спољних послова Србије Вука Јерemiћа (која по снази, интензитету и потенцијалности значења парира најбољим историјским обраћањима светских лидера од Путина и Медведева до Обама) потврдила је да сада, најблаже говорећи, звучи неискрено онај којем то није јасно и/или убедљиво. Да, била је то једна успутна изјава, дата као одговор на питање новинара, скоро споредна, наизглед сасвим спонтана, а опет тако пресудно важна. Зашто? Не само зато што је следила након Кушнерове посете Београду, али вероватно и зато. Јер најбоље дипломате знају где се, како, зашто и коме одговара. Разуме се, некада се одговара и сасвим превентивно, за сваки случај, злу не требало и да „не буде забуне“. Јерemiћева изјава, међутим, важна је и зато јер је – између осталог, али не и најмање важно – као што је шеф српске дипломатије неколико дана после у гостовању и дуелу са Чедомиром Јовановићем на РТС-у и поновио, у питању „част и образ“ који се „у животу могу изгубити само једном“. Поштено говорећи, није било мало лица са осмехом те вечери у српској престоници, а и шире. А колико одјека и колико „забринутости“ код политичких противника је произвео Јерemiћев тријумф на малим екранима, баш као и претходна одлучност испољена у мађарској престоници, имали смо ових дана прилике да чујемо и видимо.

Прво „јутро после“, наиме, стигао је – додуше без прецизно наведене адресе примаоца – „телеграм подршке“ у виду оглашавања Војислава Коштунице лично, који је рекао да „не треба попуштати пред притисцима зарад Европске уније“. Било је то изванредно, понеки непоправљиви оптимиста или необавештени обични грађанин могао је на тренутак да помисли да и опозициона странка попут ДСС-а може да поздравља потезе власти који не само да имају легимитет са становишта виталних државних и националних интереса него и изражавају оно што већина народа мисли и осећа (већина ће се, верујем, такође сложити и да таквих потеза нема баш много, скоро да су права реткост). Можда смо могли, барем на трен, да сањамо и да „може бити“ оно што „бити не може“, да се у Србији постигне макар минимум националног консензуса, да се Србљи сложе барем око нечега и барем око Србије, и да као држава и народ у овом чудном и кризном времену будемо бар мало јачи.

Дани који су следили демантовали су, међутим, ионако крхку наду у то мало (велико) чудо. Са исте адресе уследили су натписи и изјаве попут чувене и већ рабљене синтагме „бацање прашине у очи“, затим и оне о „саучесницима у сецесији Косова“ и слично. Неко се ваљда присетио каква је Демократска странка Србије „одувек била“ и решио да нас подсети и коначно убеди да се политика ове странке у скоријем периоду неће мењати ни за педаљ, и да су све „промене“ биле заправо само маркетиншке, само ново паковање

Пише: Никола Малбашки
среда, 17 март 2010 12:34

истог без икаквих структурних промена и преиспитивања сопствене политике. Јер они су непогрешиви, најбољи и наравно увек у праву, а остало је, зна се, лаж и обмана. Али ни све то не би било толико политички и етички страшно и грешно, а још мање би било ново, да представници Демократске странке Србије нису баш сасвим претерали ових дана и почели, индиректно или директно, да прозивају и етикетирају сопствени народ. Народ је, дакле, српски народ, „размажен“ и „недорастао“ и још невероватније, народ је и „крив“ јер је бирао некомпетентну елиту и његови греси су у том смислу највећи (нови потпредседник Демократске странке Србије, *Печат*, бр. 104). Укратко, „народ“ никако не ваља. И уопште, изгледа да би било најбоље када би се овај народ могао заменити неким другим народом.

Невесело, али истинито, ово је теза са којом се слаже и Либерално демократска партија. Или још горе – то није једино у чему се ове две, политички и идеолошки сасвим супротне странке, безмало савршено слажу. Изгледа да су „прва Србија“ и „друга Србија“, тј. барем њихови поједини сегменти, у много чему сличнији него што је то било ко икада могао да замисли, а што постаје јасно тек у њиховом суочавању са, како ствари стоје, изгледа најбројнијом „трећом Србијом“ – коју углавном чини већина њеног народа. Чедомир Јовановић, наиме, такође сматра, баш као и представници Демократске странке Србије – и опет је то јавно поновио у ТВ дуелу – да је српска политика према Косову само „декларативна“ и да иза ње не стоје никаква дела. Да ли могуће да су и једни и други преспавали дуги летњи, јесењи и зимски сан претходних неколико месеци? И зато нису видели ни победу у Генералној скупштини УН, ни дипломатске успехе у заустављању процеса даљег признавања независности, ни расправу пред Међународним судом правде у Хагу, ни читав низ делатности српске спољне политике, закључно са последњим наступањима Јеремећа које позивају на још већу саборност у бескомпромисној борби за Косово, и присећају и храбре у ставу који дели већина грађана ове земље?

Или је циљ и једних и других, са најекстремнијих полова српског политичког спектра, нешто сасвим друго, да се наиме, потцени, нападне и оружи и оно што, по свему судећи и барем засад, представља успешну српску спољну политику, односно да се радикална паљба саспе и по оном што ваља и по оном што не ваља, и да се легитимитет за ту паљбу и тражи и налази у убеђености да они знају „праве намере“, да знају ону скривену дубинску метафизичку суштину која стоји „иза“ Јеремећеве политике, и још више, да знају да она „није добра за Србију“? Добро, процене те метафизичке суштине можда се темељно разликују код представника ових политичких странака, мада можда ни то чак није сасвим јасно до краја. Јеремећ смета. Смета његова искреност, скромност, непретенциозност и нормалност, а још више смета његова популарност и њен даљи раст. Смета што тај „ничим изазвани“ агилни млади вођа искаче на позорницу и ремети представу, мрси све политичке и личне рачуне, помало и понекад и „законе физике“. Смета, јако смета, и што је политика, умногоме захваљујући баш њему какав је сада, у последње време почела поново да личи на политику, на живо догађање

Пише: Никола Малбашки
среда, 17 март 2010 12:34

недетерминисано спољним силама и/или домаћим газдама, на непредвидљиву али јасну и одлучну мирну борбу, на ослушкивање и остваривање „гласа народа“ у најважнијим питањима.

И да не заборавимо. Провалија стоји између оних који политику мере „намерама“ и „(скривеним) мотивима“ и оних који је мере према последицама и учинку. Слично је и са људима, са пријатељствима, личним односима, професионалним односима такође. Да не кажемо да онај који сумња у мотиве другог понајвише и најчешће нам саопштава нешто о самом себи. Али то је друга прича.

Злочин је, међутим, нападати сопствени народ. Ниједном искреном демократи тако нешто никада неће пасти на памети. А такође ниједном стварно образованом и васпитаном човеку. То не значи, наравно, да је народ безгрешан, далеко од тога. Али значи да се политичка воља народа – уколико људе сматрамо самосталним и зрелим аутономним личностима – мора поштовати, ма каква она била, а нарочито онда када нам се не свиђа.

То је та суптилна али фундаментална разлика између прозивања народа и његовог позивања, између политике самозваних „елитних клубова“ уверених у сопствену непогрешивост и јединственост као „екслузивних чувара националног пламена“ и стварне политике у којој су патриотско, национално и демократско дубински испреплетени и на унутрашњи начин повезани – која, у крајњој линији, покушава да буде стварни израз „воље народа“ и „у његовој служби“.